

Hela Sverige

– läkande läsning från svenska medicinjournalister

Förord

Människor får det mesta av sin information om sjukvård och medicinsk forskning via medicinjournalistik i olika medier. Dessutom påverkar rapportering om forskningsstudier och skeenden i sjukvården hur enskilda personer använder sjukvård och vilken livsföring man väljer. Medicinjournalistiken påverkar människors liv och hälsa, den har makt. Just därför är den viktig, kanske viktigare än många andra specialområden inom journalistik. Svenska och amerikanska yrkesföreningar för medicinjournalister anger på sina respektive webbplatser att det ”övergripande ändamålet är att främja och utveckla god medicinjournalistik” och ”journalists have a special responsibility in covering health and medical news”. Liksom i andra samhällssektorer är skillnaden mellan utövare stor, kanske inte minst mellan dem som specialiserar sig på medicin- eller vetenskapsjournalistik och dem som gör tillfälliga inhopps i detta komplexa område. Även om det finns många paralleller mellan en forskares uppgifter och en journalists sökande och berättande arbete så är skillnaderna också påtagliga. Forskning ska leda till ny kunskap, journalistik ska bland annat berätta, informera, underhålla, kritiskt granska, orientera, och skapa opinion. Forskning fokuserar på metod, att kunna dra generella slutsatser ur ett begränsat antal observationer och att hellre avvakta tills mer data finns. I medicinjournalistens värld ligger fokus ofta på studiens resultat, det enskilda, konkreta fallet är centralt, och deadlines, ofta bara timmar bort, driver arbetet. Utöver tidsbrist är de främsta hindren för ett förbättrat informativt värde i medicinjournalistik bland annat utrymme i mediet och kunskap. Det är värt att påpeka att, trots detta, har många medier och ett stort antal journalister god kunskap, en stark yrkes stolthet och de utför ett imponerande arbete under ofta svåra betingelser.

Från svenska mediekoncerners, redaktionschefers och journalisthögskolors perspektiv verkar märkligt nog den medicinska journalis-

tiken inte ha samma ”status” som exempelvis sport-, kultur-, närings- eller politisk journalistik. Detta trots att medicinjournalistik oftast är svårt – inte minst vad gäller vetenskaplig metodik, fakta, relevans och etik.

Denna mycket spännande antologi utgörs av en samling artiklar och essäer skrivna av ledande medicinjournalister under de senaste decennierna. I dessa skildras med stor kompetens, humor och inlevelse många av de varierande dimensioner och perspektiv en medicinsk journalist konfronteras med. Jag tycker att denna skriftsamling på ett lättillgängligt sätt ger både en exposé över och en stimulans till fördjupad reflexion kring frågor av yttersta vikt vad gäller sjukdom och hälsa. Det finns mycket att lära och ta intryck av.

Antologin väckte många tankar kring synen på kunskap och hur den teknikfokuserade sjukvården har svårt att se och bemöta den enskilda människan i svåra skeden. Under läsningen av de olika artiklarna upplevde jag ena stunden fascination över forskares och vårdpersonals starka drivkrafter och andra stunden sorg vid skildringar av patienters och anhörigas lidande vid svår sjukdom eller glädje när läkare bidrog till att inge förtroende och emellanåt hopp i mötet med patienter. Jag rekommenderar dig starkt att läsa denna bok.

Carl Johan Sundberg, legitimerad läkare, docent i fysiologi vid Karolinska Institutet.